

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Μαθαίνοντας με μία απόδειξη από το Σούπερ Μάρκετ»

Συγγραφή: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΚΟΥΦΑΣ

Εφαρμογή: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΚΟΥΦΑΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Μαθαίνοντας με μία απόδειξη από το σούπερ μάρκετ

Εφαρμογή σεναρίου

Κωνσταντίνος Γκούφας

Δημιουργία σεναρίου

Κωνσταντίνος Γκούφας

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Λυκείου

Σχολική μονάδα

2ο Πρότυπο Πειραματικό Λύκειο Αθηνών

Χρονολογία

Από 18-11-2014 έως 13-01-2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

1η ενότητα: «Γλώσσα και γλωσσικές ποικιλίες: 4. Η δημιουργικότητα της γλώσσας: Οι λειτουργίες της γλώσσας: αναφορική και ποιητική λειτουργία» και 7. «Οργάνωση του λόγου: πειθώ, επιχείρημα, συλλογισμοί, αιτιολόγηση».

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

8 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: [Facebook](#), [Τα σώματα κειμένων στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#).

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου θα ήταν χρήσιμη η προηγούμενη εμπειρία σε ομαδοσυνεργατικές μορφές δράσης και η εξοικείωση με λογισμικά επεξεργασίας κειμένου και παρουσίασης. Θα διευκόλυνε, επίσης, την όλη διαδικασία η αξιοποίηση του εργαστηρίου πληροφορικής και του διαδραστικού πίνακα. Παράλληλα, απαιτείται η εξοικείωση εκπαιδευτικού και μαθητών με εργαλεία δεύτερου ιστού και συγκεκριμένα με το Wiki ή την κλειστή ομάδα στο Facebook και τα λεξικά της Πύλης για την ελληνική γλώσσα. Τέλος, αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια του καθηγητή η επιλογή των αποδείξεων που θα χρησιμοποιηθούν στην τάξη (μία απόδειξη για κάθε ομάδα που καλό είναι να περιλαμβάνει αρκετά στοιχεία για επεξεργασία).

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Κωνσταντίνος Γκούφας, Μαθαίνοντας με μία απόδειξη από το σούπερ μάρκετ, Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Λυκείου, 2014.

Το σενάριο αντλεί

—

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το συγκεκριμένο σενάριο φιλοδοξεί να συνδυάσει τα κομμάτια της λειτουργίας της γλώσσας (αναφορική και ποιητική λειτουργία), της περιγραφής και της οργάνωσης του λόγου (επιχείρημα, συλλογισμοί, αιτιολόγηση) με την προσπέλαση ηλεκτρονικών κειμένων σε [forum](#) με θέμα τα υπέρ και τα κατά της χρήσης των greeklish. Έχει προηγηθεί η προσπέλαση της αντίστοιχης θεωρίας.

Ο διδάσκων, εν είδει αφόρμησης, παρουσιάζει στην ολομέλεια μέσω του διαδραστικού πίνακα μια απόδειξη από σούπερ μάρκετ και ζητά από τους μαθητές να μαντέψουν το πρόσωπο/τα πρόσωπα που κρύβονται πίσω από αυτή. Στη συνέχεια, δομούν ενδεικτικούς συλλογισμούς και επιχειρήματα που δικαιολογούν τις θέσεις τους. Με αυτό τον τρόπο προετοιμάζει τους μαθητές για τις δραστηριότητες των δύο πρώτων φύλλων εργασίας.

Στην επόμενη φάση δίνει σε κάθε ομάδα μαθητών μια απόδειξη ενός καταναλωτή από το σούπερ μάρκετ. Οι μαθητές τη μελετούν και με βάση τα δεδομένα που τους προσφέρονται μέσα από αυτή, προσπαθούν να περιγράψουν (χρησιμοποιώντας κυριολεξία και μεταφορά) και να αναπλάσουν το προφίλ του συγκεκριμένου ατόμου.

Στο επόμενο βήμα, διαβάζουν διαδικτυακά κείμενα με θέμα την επιχειρηματολογία και τα greeklish, ώστε από τη μία να ανακαλέσουν στη μνήμη τους τη θεωρία για τη δομή του επιχειρήματος, τους συλλογισμούς και την αιτιολόγηση, και από την άλλη να αποκωδικοποιήσουν όλα εκείνα τα στοιχεία (διαρθρωτικές λέξεις, συνοχή, στίξη, χρήση του ρήματος, αιτιολόγηση, συλλογιστική πορεία, αυθεντία) που θα τους βοηθήσουν να καταγράψουν – αλλά και να αποδομήσουν στη συνέχεια – τα δικά τους επιχειρήματα για το προφίλ του καταναλωτή.

Στη συνέχεια, με βάση τα στοιχεία της απόδειξης, η κάθε ομάδα αναλαμβάνει

να ασχοληθεί με ένα κειμενικό είδος ανασυνθέτοντας και συνταιριάζοντας δημιουργικά τα στοιχεία της απόδειξης που έχουν στη διάθεσή τους (επιλέγουν κειμενικά είδη και τύπους από το Σώμα Νεών Ελληνικών Κειμένων: π.χ συνταγή – γαστρονόμος/ μονόλογος–σκέψεις καταναλωτή την ώρα που αγοράζει τα συγκεκριμένα προϊόντα/ αστυνομικό ρεπορτάζ–αστυνόμος/ κοινωνικό ρεπορτάζ–κοινωνιολόγος/ οικονομική είδηση–οικονομολόγος). Οι μαθητές διαβάζουν αντίστοιχα κείμενα στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, πριν φτιάξουν τα δικά τους. Στο τέλος κάποιες από τις ομάδες παρουσιάζουν τη δουλειά τους, γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια με αφορμή τις παρουσιάσεις, ο διδάσκων αποκαλύπτει αδρομερώς κάποια στοιχεία της ταυτότητας των προφίλ των κατόχων των αποδείξεων και συμπληρώνεται από τους μαθητές μία φόρμα αξιολόγησης της όλης πορείας.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η συγκεκριμένη πρόταση συνδυάζει μελέτη και παραγωγή διάφορων κειμενικών ειδών των οποίων η προσπέλαση βρίσκεται στον πυρήνα του σχολικού λόγου. Επιπλέον, παρατίθενται και ηλεκτρονικά κείμενα επιχειρηματολογικού περιεχομένου, φέρνοντας έτσι τους μαθητές αντιμέτωπους με τις δομές και τα χαρακτηριστικά της νέας κειμενικής πραγματικότητας. Η βιωματική μάθηση στη συγκεκριμένη πρόταση αποτελεί την αφετηρία αφού οι μαθητές, με βάση την απόδειξη του σούπερ μάρκετ, αναστοχάζονται τις εμπειρίες, τα ενδιαφέροντά τους και τις απόψεις τους. Είναι γεγονός ότι για να μάθουν, οι μαθητές πρέπει να νιώθουν ότι η μάθηση απευθύνεται σε αυτούς. Θα πρέπει να αισθάνονται ότι είναι μέρος στη διαμόρφωση του περιεχομένου, αλλά και στην κοινότητα μάθησης. Η οικειότητα με τον τρόπο μάθησης και τον τρόπο που προτίθενται να γνωρίσουν τον κόσμο αποτελεί καταλυτικό παράγοντα στη διαμόρφωση των ταυτοτήτων τους και των προσπαθειών

τους (Kalantzis, Cope & Arvanitis 2011). Στο συγκεκριμένο σενάριο νιώθουν ότι η διαδικασία μάθησης τούς συμπεριλαμβάνει, από τη στιγμή που καλούνται να συνδιαμορφώσουν τα ερωτήματα που θα τους προβληματίσουν και πάνω στα οποία θα εργαστούν. Το Υποκείμενο αισθάνεται ότι ανήκει στη διαδικασία της μάθησης όταν νιώθει ότι «έχει λόγο» σε τρία βασικά σημεία: στους τρόπους εκμάθησης, στο μαθησιακό περιεχόμενο και στην κοινότητα μάθησης. Στη συγκεκριμένη περίπτωση οι μαθητές δουλεύουν ομαδοσυνεργατικά και ενεργητικά για την επίλυση του «προβλήματος», συνδιαμορφώνουν τα ζητήματα πάνω στα οποία θα δουλέψουν και η κλειστή ομάδα στο Facebook διαμορφώνει εκείνον τον ασφαλή χώρο μάθησης στον οποίο θα «ανεβάσουν» και θα αξιολογήσουν τη δουλειά τους. Η συγκεκριμένη κοινωνικο-κονστрукτιβιστική προσέγγιση για τη μάθηση ενισχύει αναστοχαστικές διαδικασίες και διευκολύνει τη συνεργατική παραγωγή λόγου.

Η συγκρότηση αυτής της διαφορετικής ταυτότητας των μαθητών προϋποθέτει και μια διαφορετική ταυτότητα των διδασκόντων. Έτσι, ο δάσκαλος δρα ενθαρρυντικά, διευκολυντικά και διευκρινιστικά στο έργο των ομάδων με στοχευμένες προσεγγίσεις και τεχνικές για να πείσει τους μαθητές ότι δοκίμασαν και πέτυχαν κάτι διαφορετικό από τα συνηθισμένα. Το λειτούργημα, λοιπόν, του εκπαιδευτικού εξελίσσεται σε κάτι που τεκμηριώνει μέσα από τον σχεδιασμό μαθησιακών εμπειριών/σεναρίων και που διαχειρίζεται μια αποκλίνουσα μαθησιακή οικολογία (Kalantzis, Cope & Arvanitis 2011).

Παράλληλα, η εμπειρία αναφορικά με τη διδασκαλία του επιχειρήματος και των συλλογισμών έχει δείξει ότι αποτελεί ένα δύσκολο εγχείρημα για τον εκπαιδευτικό, έτσι όπως παρουσιάζεται στο σχολικό εγχειρίδιο της Α΄ Λυκείου. Σχετικά με το ίδιο ζήτημα ο Βελούδης (2014) σε μια μελέτη του για τον ημιτυπικό θεσμό των ετήσιων Μαθητικών Αγώνων Αντιλογίας επισημαίνει ότι το συγκεκριμένο μοντέλο κριτικής σκέψης γίνεται ένα άκρως κανονιστικό και «λογιστικό» μοντέλο που αξιώνει αντικειμενικότητα και ορθολογικότητα. Η πειθώ, συνεχίζει, είναι αυτή που μετράει

(και σκοράρει). Και αυτό που σοκάρει είναι ότι τίθεται πάνω από το ίδιο το αληθιακό της υλικό: αντί να καλείται αυτή να υπηρετήσει την αλήθεια, συμβαίνει το αντίστροφο. Η αλήθεια καλείται να υπηρετήσει την πειθώ, καταντώντας μια αληθιακή μεταβλητή απλώς. Αποτελεί, λοιπόν, κρίσιμο και λεπτό ζήτημα η αναζήτηση των λογικών αιτίων, η αποβολή προλήψεων και προκαταλήψεων, η υπεράσπιση των θέσεών μας αλλά και το να ενστερνιζόμαστε τα επιχειρήματα του άλλου.

Η ενασχόληση με την επιχειρηματολογία ως διακριτό κειμενικό είδος είναι απαιτητική διεργασία για μαθητές και εκπαιδευτικούς (Oostdam 2004) και αυτό γιατί προϋποθέτει πολλαπλές και σύνθετες γνωστικές, γλωσσικές, μεταγνωστικές και μεταγλωσσικές δεξιότητες (Ματσαγγούρας 2001: 311-12). Η χρήση των κατάλληλων συνδετικών στοιχείων που διασφαλίζουν τη συνοχή και τη συνεκτικότητα του κειμένου (Νάκας 2003: 171-72) σε συνδυασμό με την επιλογή του κατάλληλου ύφους που θα ενισχύσει την πειστικότητά του, καθιστούν αναγκαίες εκείνες τις στρατηγικές μάθησης που θα βοηθήσουν τους μαθητές να αναπτύξουν την απαραίτητη υποδομή ικανοτήτων επιχειρηματολογικής γραφής (Παπαδοπούλου 2000).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές να:

- αντιληφθούν την επιχειρηματολογία και τον τρόπο προσέγγισής της ως δείκτη δημοκρατίας·
- διακρίνουν το «βασικό» από το «τεχνητό» της σύγχρονης καταναλωτικής ζωής·
- διερευνούν, να αξιολογούν και να αντιπαραβάλλουν ένα σύνολο δεδομένων, ανιχνεύοντας τις σχέσεις που το διέπουν και να διατυπώνουν λογικές υποθέσεις·
- συνειδητοποιήσουν τη διττή τους ταυτότητα: ατομική και κοινοτική.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές να:

- αναγνωρίζουν και να χρησιμοποιούν τη περιγραφή και την αφήγηση ως κειμενικούς τύπους που ενυπάρχουν σε πολλά και διαφορετικά κειμενικά είδη·
- αναγνωρίζουν και να χρησιμοποιούν σύμφωνα με τις εκάστοτε επικοινωνιακές περιστάσεις την αναφορική και ποιητική λειτουργία της γλώσσας·
- διακρίνουν την επιχειρηματολογία από την περιγραφή και την αφήγηση·
- διακρίνουν και να προσαρμόζουν στις δικές τους ανάγκες τα βασικότερα κριτήρια ποιότητας του επιχειρηματολογικού λόγου (σαφήνεια, τεκμηρίωση, λογική οργάνωση, νοηματική αλληλουχία, χρήση κατάλληλου λεξιλογίου και επικοινωνιακού ύφους).

Γραμματισμοί

Γλωσσικός-Κλασικός γραμματισμός

Επιδιώκεται οι μαθητές να αναγνωρίζουν τον τρόπο οργάνωσης των πληροφοριών σε περιγραφικά, αφηγηματικά και επιχειρηματολογικά κείμενα.

Νέοι γραμματισμοί

Επιδιώκεται να ασκηθούν οι μαθητές:

- στη συνεργατική παραγωγή λόγου εκμεταλλευόμενοι τις δυνατότητες του Wiki. Μέσω αυτών οι χρήστες τους εξοικειώνονται με τη ρευστότητα του ηλεκτρονικού κειμένου, τη σύγχρονη και την ασύγχρονη επικοινωνία, τη διαμοίραση υλικού, την κριτική, την από κοινού παρουσίαση·
- στην κατανόηση και παραγωγή πολυτροπικών κειμένων με την αποκωδικοποίηση των μηνυμάτων που προέρχονται από εικόνες και βίντεο (οπτικός γραμματισμός) και τον συνδυασμό εικόνας και κειμένου (πολυτροπικός γραμματισμός)·
- στον τρόπο (υπερδεσμοί, nicknames, ώρα και ημέρα «ανεβάσματος» της παρέμβασης) με τον οποίο αναγιγνώσκονται και αποτελούν πηγή πληροφοριών οι

αναρτήσεις σε ένα forum.

Κριτικός γραμματισμός

Σε έναν βαθμό υπηρετείται ο κριτικός γραμματισμός με βάση:

- τον τρόπο που αξιοποιούνται οι κοινωνικές πρακτικές των προς μελέτη κειμένων και του τελικού προϊόντος που καλούνται να κατασκευάσουν οι μαθητές·
- την αποτύπωση οπτικών θέασης του κόσμου που φανερώνει το συγκεκριμένο εγχείρημα, με αποτέλεσμα οι γλωσσικές επιλογές να υποδηλώνουν, με μια ευρύτερη έννοια, πολιτικές επιλογές·
- την εστιασμένη έρευνα και τον τρόπο επιλογής εκείνων των πληροφοριών που ανταποκρίνονται στα ζητούμενα.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές επιδιώκεται να:

- συγκρίνουν κείμενα που ανήκουν στον ίδιο τύπο και να εντοπίσουν τα χαρακτηριστικά τους μέσα από την αξιοποίηση των σωμάτων κειμένων·
- επιδειξουν ενεργητική προσπέλαση της γνώσης στα πλαίσια της σχολικής ζωής·
- αποκτήσουν δεξιότητες συνεργασίας, συν-έρευνας και σεβασμού απέναντι στο κοινό έργο όχι μόνο της ομάδας τους αλλά και των άλλων ομάδων.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για τη σύνταξη του συγκεκριμένου σεναρίου αποτέλεσε από τη μία η σύνδεση του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας με γεγονότα που συναντούν οι μαθητές στην καθημερινότητά τους και από την άλλη η ανάγκη για μια ολόπλευρη, πλουραλιστική και όχι γραμμική προσπέλαση της θεωρίας του μαθήματος εν είδει διερευνητικής μάθησης.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Σύμφωνα με αυτά που ισχύουν στα [αναλυτικά προγράμματα](#) (ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ) για την Έκφραση-Έκθεση Α΄ Λυκείου σε γλωσσικό και αξιακό επίπεδο επιδιώκεται οι μαθητές να:

- αντιλαμβάνονται την κειμενική ποικιλότητα ως χαρακτηριστικό των γλωσσών σε άμεση συνάρτηση με την ποικιλότητα και τη δυναμική των κοινωνικών πρακτικών και των κοινοτήτων, όπου ανήκουν και κατανοούνται τα κείμενα.
- αποκτήσουν δεξιότητες ψηφιακού γραμματισμού, απαραίτητων για τη χρήση τους ως εκπαιδευτικών μέσων και μέσων προσωπικής έκφρασης και επικοινωνίας.
- εστιάζουν και να διερευνούν ένα πρόβλημα/ζήτημα του οποίου παρουσιάζονται διαφορετικές εκδοχές και όχι μόνο μία.
- αντιλαμβάνονται την καθημερινή αλλά και την επιστημονική εκδοχή των ζητημάτων που διερευνώνται.
- εξοικειωθούν με την περιγραφή, την αφήγηση και την επιχειρηματολογία ως κειμενικούς τύπους που ενυπάρχουν σε πολλά και διαφορετικά κειμενικά είδη και ποικίλες κοινωνικές πρακτικές.
- εντοπίζουν την επίδραση των τρόπων (γλώσσα, σύμβολα, εικόνα) σε συνδυασμό με την περίσταση και το μέσο επικοινωνίας στη συγκρότηση της κειμενικής ιδιαιτερότητας.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο συγκεκριμένο σενάριο προτιμήθηκε η κλειστή ομάδα του Facebook της τάξης ως εικονικός χώρος δημιουργίας και διάχυσης της δουλειάς των ομάδων. Δημιουργείται, έτσι, μια πλατφόρμα κοινότητας μάθησης που επιτρέπει την αλληλεπίδραση, τη διαμόρφωση ατομικής και κοινοτικής ταυτότητας και τη δημοκρατική συμμετοχή. Η παραγωγή λόγου γίνεται αντιληπτή ως δυναμική διαδικασία μέσω της οποίας μιλούν οι μαθητές στους νέους γραμματισμούς. Η χρήση, λοιπόν, των ΤΠΕ ως

μέσων πρακτικής γραμματισμού αναδεικνύει την ιδιαιτερότητά τους κατά την επεξεργασία, παραγωγή και πρόσληψη λόγου μέσα από τα χαρακτηριστικά που αυτές προσφέρουν στον μαθητή (πολυτροπικά-πολυμεσικά κείμενα, διαδικτυακές πηγές), ενώ εξοικειώνονται με τον δυναμικό χαρακτήρα της γραφής (Κουτσογιάννης 1998). Παράλληλα, τα σώματα κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα προσφέρουν στους μαθητές τη δυνατότητα να διερευνήσουν νέα κειμενικά είδη και να παρατηρήσουν με ποιο τρόπο δημοφιλείς κειμενικοί τύποι (περιγραφή, αφήγηση) ενσωματώνονται σε αυτά.

Κείμενα

- [Περιγραφή – Αφήγηση – Περίληψη – Επιχειρηματολογία - Πολυτροπικότητα](#), Ημ. Πρόσβασης: 25/08/2014.
- Περικλής Πολίτης, [Γένη και είδη του λόγου: Επιχειρηματολογία](#), Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, Ημ. Πρόσβασης: 25/08/2014.
- [Η γενιά των Greeklish](#), Ημ. Πρόσβασης: 25/08/2014.
- [Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων](#), Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, Ημ. Πρόσβασης: 25/08/2014.
- Ηλίας Αναγνωστόπουλος, [Η ξύλινη γλώσσα: Πώς να μιλάτε χωρίς να λέτε τίποτα](#), Επιθεώρηση Πολιτικά.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η φάση (αίθουσα υπολογιστών με διαδραστικό πίνακα ή προβολικό, 1 ώρα):
ιδεοθύελλα-συζήτηση στην ολομέλεια με βάση μια απόδειξη – σύνδεση με πρότερη γνώση και παραδείγματα

Ο διδάσκων κάλεσε τους μαθητές του Α3 να καθίσουν σε ομάδες των τριών (είχε προηγηθεί ο χωρισμός τους πριν την έναρξη του σεναρίου) μπροστά στους σταθμούς εργασίας. Η συγκεκριμένη πρώτη φάση είχε διάρκεια μίας ώρας και αποτέλεσε το προίμιο για το τι θα ακολουθήσει, όπως άλλωστε περιγράφεται και στο σενάριο. Για

να φτάσουμε στο συγκεκριμένο σημείο είχε προηγηθεί μία μίνι ενημέρωση για το σενάριο διάρκειας περίπου 10 λεπτών. Οι μαθητές ενθουσιάστηκαν με την ιδέα και έδειξαν ανυπόμονοι να ξεκινήσει. Προθυμοποιήθηκαν να φέρουν αποδείξεις και ο διδάσκων βρέθηκε στη γιορτή του Πολυτεχνείου με μία τσάντα γεμάτη αποδείξεις που είχαν μαζέψει τα παιδιά. Επιλέχθηκε μία από αυτές (Εικόνα 1) και «σαρώθηκε» προκειμένου να παρουσιαστεί στα παιδιά εν είδει «πρόβας τζενεράλε» για το τι θα επακολουθήσει.

Εικόνα 1

Η διδακτική ώρα άρχισε με ερωταποκρίσεις σχετικά με το ζήτημα των συλλογισμών, των επιχειρημάτων και της αιτιολόγησης. Έναυσμα για αυτό αποτέλεσε το άρθρο-πίνακας με τα «άδεια» επιχειρήματα και την ξύλινη γλώσσα του Ηλία Αναγνωστόπουλου, [Η ξύλινη γλώσσα: Πώς να μιλάτε χωρίς να λέτε τίποτα](#). Στη συνέχεια παρουσιάστηκε η «σκαναρισμένη» απόδειξη στα παιδιά και εκεί πραγματικά υπήρξαν φανταστικές ιδέες και απόψεις: ανταλλαγή επιχειρημάτων, αντεπιχειρήματα, συλλογισμοί, υποθέσεις με βάση τα στοιχεία της απόδειξης για τον κάτοχό της, συνδυασμοί ευφάνταστοι. Ήταν πραγματικά μία διδακτική ώρα απόλαυσης, χαράς και δημιουργικότητας για το πώς μπορεί κανείς με μία μόνο απόδειξη να «ξεσηκώσει» τόσο τα παιδιά και να προσπελάσει κυριολεξία και μεταφορά, επιχειρήματα και συλλογισμούς, περιγραφή και συναφείς κειμενικούς τύπους. Τη διαδικασία έτυχε να παρακολουθήσουν τρεις μεταπτυχιακές φοιτήτριες (ο διδάσκων είναι ένας από τους μέντορές τους) από το ΠΜΣ στη Θεωρία – Πράξη και Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου του τμήματος Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών. Οι ίδιες τόνισαν ότι πραγματικά απόλαυσαν την όλη διαδικασία και ότι δεν είχαν αντικρύσει ξανά κάτι παρόμοιο.

2η φάση (αίθουσα υπολογιστών με διαδραστικό πίνακα ή προβολικό, 2 ώρες) – εργασία σε ομάδες: η απόδειξη ως στοιχείο καταγραφής του προφίλ του/της κατόχου της και των συνηθειών του/της (αναφορική και ποιητική λειτουργία του λόγου, περιγραφή)

Οι ομάδες σε αυτή τη φάση κλήθηκαν να δουλέψουν πάνω στις δραστηριότητες του [πρώτου φύλλου εργασίας](#). Είχε δημιουργηθεί ήδη κλειστή ομάδα στο Facebook αντί του Wiki που αρχικά προτάθηκε στο σενάριο. Οι ομάδες κατέβασαν το πρώτο φύλλο εργασίας και προσπάθησαν μέσα από συζήτηση να φανταστούν ποιος/ποιοι κρύβονται πίσω από τις αποδείξεις. Συγκεκριμένα, τονίστηκε ότι δε χρειάζεται σε αυτή τη φάση να αιτιολογήσουν τις επιλογές τους γραπτά, αλλά να εστιάσουν στην

κυριολεκτική αλλά και ποιητική περιγραφική απόδοση του προφίλ του καταναλωτή, έτσι όπως αυτό συνάγεται από τα στοιχεία της απόδειξης. Έκαναν υποθέσεις εργασίας χωρίς σε αυτή τη φάση να καταγράψουν το γιατί προέβησαν στις συγκεκριμένες επιλογές. Είχε πραγματικά ενδιαφέρον η δημιουργικότητά τους αναφορικά με την αξιοποίηση στοιχείων της απόδειξης για καταγραφή μιας συνυποδηλωτικής εκδοχής του προφίλ που συνέγραψαν αρχικά σε κυριολεκτική μορφή. Μπορούσε κανείς να δει παραμύθια, ανέκδοτα, χιπ χοπ τραγούδια, ιστορίες μυστηρίου, που χαρακτηρίζονταν από απίστευτη δημιουργικότητα.

Στο τέλος του δίωρου οι μαθητές «ανεβάζουν» τις δύο εκδοχές που δημιούργησαν στην ομάδα της τάξης και στην εβδομάδα που θα μεσολαβούσε παίρνουν ανατροφοδότηση από τον εκπαιδευτικό και τις άλλες ομάδες. Οι δραστηριότητες, λοιπόν, της φάσης αυτής εστίασαν στη διερεύνηση και επίλυση ενός «προβλήματος», στην ενεργοποίηση του βιώματος και της φαντασίας του μαθητή και στην κυριολεκτική και μεταφορική αποτύπωση της δουλειάς τους. Εδώ αξίζει να σημειωθούν και κάποιες άλλες ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις κατά τη διάρκεια της εφαρμογής. Ενδιαφέρον είχε ότι οι ομάδες έψαχναν να βρουν κάποια προϊόντα στο διαδίκτυο προκειμένου να καταλάβουν τα στοιχεία της απόδειξης (οργανική ένταξη του διαδικτύου στη μαθησιακή διαδικασία). Επίσης, υπήρχαν ομάδες που με «highlighter» υπογράμμιζαν στοιχεία των αποδείξεων προκειμένου να οργανώσουν τα κείμενά τους αργότερα. Προβλημάτισε ιδιαίτερα τους μαθητές ότι δεν υπήρχε επικοινωνιακό πλαίσιο στο φύλλο εργασίας. Είναι αξιοσημείωτη η εκπληκτική παρατηρητικότητα και δίψα τους για συμπεράσματα ως άλλοι «ντετέκτιβ», π.χ. είδαν τη μέρα και την ώρα και την περιοχή από την απόδειξη για να βγάλουν συμπεράσματα για τη δουλειά και το status του καταναλωτή, πράγμα που ο συντάκτης ούτε καν είχε φανταστεί.

Στη μεταφορική εκδοχή της δουλειάς τους ενεργοποιήθηκε η φαντασία τους, η μία ομάδα προσπαθούσε να πάρει ιδέες από άλλη ομάδα. Αρχικά παρατηρήθηκε ένα

μούδιασμα και δυσκολία κατανόησης για το πώς έπρεπε να μεταφέρουν συνυποδηλωτικά τη δουλειά τους. Με την παρέμβαση του διδάσκοντος άρχισαν να «απελευθερώνονται» και να χρησιμοποιούν τα στοιχεία της απόδειξης συνυποδηλωτικά με μεγάλο χιούμορ και φαντασία. Έτσι, ξέφυγαν από τα στεγανά του «αναφορικού» πρώτου κατασκευάσματός τους, όπως φαίνεται και στο παρακάτω υπόδειγμα:

ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Από την απόδειξη καταλαβαίνουμε ότι υπάρχει μία τουλάχιστον **τριμελής οικογένεια**, η οποία **καταναλώνει** μεγάλη ποσότητα **λιπαρών και υδατανθράκων**, πράγμα το οποίο μπορεί να τους **καθιστά** ελαφρώς **υπέρβαρους**. Συνεχίζοντας, συμπεραίνουμε μια **οικονομική άνεση** στις αγορές τους. Επιπλέον, διαπιστώνουμε ότι υπάρχει **διάθεση** ενός μέλους της οικογένειας **να μαγειρέψει**. Τέλος, αντιλαμβανόμαστε μια τάση της οικογένειας να **αγοράζει γαλακτοκομικά προϊόντα**.

ΡΑΠ ΕΚΔΟΧΗ

Πάει σουπερμάρκετ να πάρει τροφιμά, όμως τα πιο πολλά είναι ανθυγιεινά, η απόδειξη γεμάτη λιπαρά, αγοράζει γάλατα αρκετά, για να θρέψει τα μικρά παιδιά, όμως δεν φτάνουν μόνο αυτά, γιατί θέλουν δημητριακά, και επειδή τους φτάνουν τα λεφτά, θα τα πάρουνε και αυτά. Η διατροφή είναι κακή, και ίσως 'ναι χοντροί, κάτι που σε οδηγεί σύντομα στην κλινική. Υδατάνθρακες, ο μεγάλος εχθρός, όμοιος κανενός...αλλά τελικά, όλοι μια ζωή έχουμε...

Αξιοπαρατήρητο στάθηκε το γεγονός ότι «καλοί» μαθητές δυσκολεύτηκαν να δομήσουν μεταφορική ιστορία και μαθητές «μέτριοι» (με τα παραδοσιακά στάνταρ μετρήσιμα μεγέθη) έβγαλαν δημιουργικότητα και διάθεση για δουλειά απίστευτη. Όλα αυτά δε θα τα είχα δει και παρατηρήσει, αν δεν υπήρχε η συγκεκριμένη δραστηριότητα. Με το πέρας του δώρου οι μαθητές ανέβαζαν, σταδιακά στη βδομάδα που μεσολάβησε, τις δουλειές τους στην κλειστή ομάδα. Ενώ προβλέπονταν με την περάτωση του συγκεκριμένου διδακτικού δώρου ο διδάσκων να ζητήσει από τους μαθητές να διαβάσουν το κείμενο για την [επιχειρηματολογία](#) από την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και τις δημοσιεύσεις των σχολίων-επιχειρημάτων στο [forum](#) για τη χρήση των greeklish, τα οποία θα τους βοηθήσουν θεωρητικά στις δραστηριότητες του επόμενου φύλλου εργασίας, αυτό έγινε στο επόμενο δώρο.

3η φάση (αίθουσα υπολογιστών με διαδραστικό πίνακα ή προβολικό, 2 ώρες) – εργασία σε ομάδες: επιχειρηματολογώντας για τα greeklish και αναλύοντας τους συλλογισμούς

Οι δραστηριότητες της τρίτης φάσης τροποποιήθηκαν ως προς τη διάρκεια (έγιναν δύο οι ώρες) και την παρουσίαση. Αρχικά δεν προβλέπονταν να παρουσιαστούν στην ολομέλεια οι εργασίες, παρά μόνο να σχολιαστούν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα. Ο διδάσκων, όμως, επειδή δεν είχε φέρει μαζί του τις αποδείξεις έπρεπε να ανασχεδιάσει άμεσα λόγω της συγκεκριμένης αστοχίας. Έτσι κρίθηκε σκόπιμο τη μία ώρα να παρουσιαστούν οι εργασίες των ομάδων στην ολομέλεια και τη δεύτερη να αξιοποιήσουν το [forum](#) για τη χρήση των greeklish, τα οποία θα τις βοηθήσουν στη διατύπωση επιχειρημάτων, αντεπιχειρημάτων και συλλογισμών. Η διαδικασία υπήρξε πραγματικά επιτυχημένη (υπήρξε και χιπ χοπ τραγούδι από εργασία ομάδας που τραγούδησε στην ολομέλεια). Τη δεύτερη ώρα τα παιδιά διάβασαν τα προτεινόμενα κείμενα και υπήρξε συζήτηση για τη χρησιμότητα των επιχειρημάτων. Ειδικά το νήμα συζήτησης που τους δόθηκε σχετικά με τα Greeklish τους διέγειρε το ενδιαφέρον,

έψαξαν να βρουν επιχειρήματα, τα διαχώρισαν από τα τεκμήρια και η διδακτική ώρα ολοκληρώθηκε με τη διατύπωση των δικών τους απόψεων σχετικά με τα Greeklish. Το ενδιαφέρον σε αυτό το δίωρο είναι η προσαρμογή σε νέα δεδομένα και η ευελιξία του διδάσκοντος προκειμένου να συνεχιστεί το σενάριο με αμείωτο ενδιαφέρον. Η αστοχία του δηλαδή να φέρει τις αποδείξεις και να συνεχίσει στην επόμενη φάση του σεναρίου φαίνεται να μην κόστισε, αφού έδωσε την ευκαιρία στους μαθητές να ανακαλύψουν πόσο δημιουργικοί μπορούν να γίνουν στο σχολείο και στα μαθήματά τους, όταν αυτά ξεφεύγουν από τις κλασικές νόρμες.

4η φάση (αίθουσα υπολογιστών με διαδραστικό πίνακα ή προβολικό, 1 ώρα) – εργασία σε ομάδες: επιχειρηματολογώντας για τις επιλογές τους και αναλύοντας τους συλλογισμούς

Οι ομάδες «κατεβάζουν» το [δεύτερο φύλλο εργασίας](#) και καλούνται να δουλέψουν πάνω στις δραστηριότητές του. Κρίθηκε σκόπιμο σε σχέση με το αρχικό σενάριο να προσπελαστούν οι δραστηριότητες αυτής της φάσης προφορικά, κυρίως για λόγους οικονομίας χρόνου. Οι ομάδες, βασισμένες στην πρότερη γνώση τους και στις δραστηριότητες της πρώτης φάσης κλήθηκαν να εστιάσουν στην αιτιολόγηση των θέσεων που διατύπωσαν στη δεύτερη φάση, να αναπτύξουν προφορικά επιχειρηματολογικό κείμενο και να χαράξουν συλλογιστική πορεία. Στη συνέχεια, αντιμετώπισαν κριτικά τη δουλειά τους, καθώς έπρεπε να την αξιολογήσουν και να την κατηγοριοποιήσουν σύμφωνα με τη θεωρία (προκείμενες, συμπεράσματα, διαρθρωτικές λέξεις, συλλογιστική πορεία). Τα μέλη των υπόλοιπων ομάδων προέβαλαν αντεπιχειρήματα. Υπήρξε ένας ιδίομορφος «αγώνας λόγων». Η συγκεκριμένη διαδικασία θεωρείται ιδιαίτερα προσοδοφόρα από διδακτική πλευρά, αφού θίχτηκαν ζητήματα μεταγνωστικών δεξιοτήτων και αυτοαξιολόγησης. Ζητήθηκε, δηλαδή, από τους μαθητές να αξιολογήσουν την επιχειρηματολογία τους και να διερωτηθούν αν είναι πειστικά ή όχι τα επιχειρήματά τους. Με αυτό τον τρόπο

φρόντισαν να αποδομήσουν το κείμενό τους και να εστιάσουν στους τρόπους που αυτό συνετέθη με βάση τις κειμενικές νόρμες του επιχειρήματος, της αιτιολόγησης και των συλλογισμών. Αντιλήφθηκαν, έτσι, ότι δεν αρκεί να διατυπώνουμε ή να καταγράφουμε «σκόρπια» τις σκέψεις μας, αλλά να τις οργανώνουμε με μια λογική σειρά, ώστε να οδηγούν σε ένα αναγκαίο συμπέρασμα.

5η φάση (αίθουσα υπολογιστών με διαδραστικό πίνακα ή προβολικό, 2 ώρες) – εργασία σε ομάδες: μελέτη και παραγωγή ποικίλων κειμενικών ειδών με βάση τα στοιχεία των αποδείξεων

Οι ομάδες «κατέβασαν» από την ηλεκτρονική πλατφόρμα το [τρίτο φύλλο εργασίας](#), το οποίο ανασχεδιάστηκε με τη συνδρομή των φοιτητριών του Μεταπτυχιακού προγράμματος (βλ. Συνοδευτικό υλικό), στα πλαίσια του *mentoring*. Η κάθε ομάδα ανέλαβε να προσπελάσει διάφορα κειμενικά είδη που τους δόθηκαν τόσο στο συγκεκριμένο φύλλο εργασίας όσο και στα [σώματα κειμένων](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Στη συνέχεια έπρεπε να επιλέξουν ένα κειμενικό είδος και να συντάξουν ένα αντίστοιχο κείμενο (με βάση τις κειμενικές ιδιαιτερότητες που αυτό έχει) που θα αφορμάται από τα στοιχεία της απόδειξης που έχει στη διάθεσή της. Οι μαθητές χρειάστηκε να ενεργοποιήσουν τόσο τις γνωστικές τους δομές όσο και τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους, προκειμένου να οδηγηθούν στην επιτυχή σύνθεση που τους ζητείται. Κράτησαν σημειώσεις με τα κυριότερα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους (γλώσσα, έγκλιση, χρόνοι, αφήγηση, περιγραφή, στατιστικά, μικροπερίοδος ή μη λόγος κτλ) και αντιμετώπισαν τα στοιχεία της απόδειξης ως κομμάτια ενός παζλ που θα έπρεπε να ανασχεδιάσουν, όπως παρακάτω.

Εσωτερικός μονόλογος καταναλωτή

Μμμ... ωραίο φαίνεται αυτό το τυρί... αλλά άραγε πόσο να κάνει; Τι!; Είναι πολύ ακριβό! Καλύτερα ένα από 'κείνα... Ωραία, μια χαρά. Τι άλλο μου χρειάζεται; Μακαρόνια... λοιπόν για να δούμε... νούμερο 3; Όχι είναι πολύ μεγάλα.. αα αυτά είναι καλά στο σωστό νούμερο και αρέσουν και στα μικρά... Θα αγοράσω και μια καλή κρέμα γάλακτος για να φτιάξω μια καρμπονάρα... μούρλια!! Κρέας να αγοράσω από 'δω ή απ' το κρεοπωλείο; Για να δω είναι φτηνά τα κρέατα εδώ; Μόνο 8 ευρώ το κιλό; Μπράβο... σίγουρα στον χασάπη θα είναι πιο ακριβό. Από σνακ τι χρειαζόμαστε; Δύο κρουασάν για τον Μάνο και σοκοφρέτες για τα μικρά και για μένα από αυτά τα διαίτης... Μάλιστα 20 ευρώ στο σύνολο. Μια χαρά! Ωχ! Πήγε 2 η ώρα πρέπει να βιαστώ για να μαγειρέψω πριν της 4! Ώρα να πηγαίνω!

Ο εκπαιδευτικός διακριτικά παρακολουθούσε τη δουλειά των παιδιών, τους τόνιζε ότι μπορούν να κάνουν το κείμενό τους πολυτροπικό, φροντίζοντας να αντιληφθούν τι θα εκφράζει ο κάθε σημειωτικός πόρος που θα χρησιμοποιηθεί και ποια θέση θα έχει στο κείμενο. Στο τέλος ανάρτησαν τη δουλειά τους στην ομάδα της τάξης.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1ο φύλλο εργασίας (κοινό για όλες τις ομάδες)

Έχετε στη διάθεσή σας τη συγκεκριμένη απόδειξη από τις αγορές ενός καταναλωτή στην υπεραγορά. Μελετήστε προσεκτικά την απόδειξη, κάντε μια πρώτη συζήτηση στην ομάδα σας για το πώς φαντάζεστε τον συγκεκριμένο καταναλωτή και στη συνέχεια:

- Δοκιμάστε να περιγράψετε χωρίς σε αυτή τη φάση να αιτιολογήσετε γραπτά το **προφίλ** του συγκεκριμένου καταναλωτή χρησιμοποιώντας τα στοιχεία εκείνα της απόδειξης, που σας φαίνονται χρήσιμα για τον σκοπό σας. Μπορείτε να εστιάσετε στις διατροφικές του συνήθειες, την οικονομική και οικογενειακή του κατάσταση διερωτώμενοι, για παράδειγμα, πόσα από τα στοιχεία της απόδειξης είναι βασικά για τη διατροφή και πόσα (π.χ. γλυκά, αναψυκτικά) μη αναγκαία προϊόντα; Ποια προϊόντα είναι επώνυμης ετικέτας; Ποια από αυτά θεωρούνται υγιεινά; Τι είδους συνήθειες απορρέουν από τη συγκεκριμένη απόδειξη;
- Προσπαθήστε, τώρα, να εμπλουτίσετε το κείμενο που δομήσατε στην προηγούμενη δραστηριότητά σας με μεταφορές και παρομοιώσεις, προκειμένου να αναδειχθεί η ποιητική λειτουργία της γλώσσας.

2ο φύλλο εργασίας (κοινό για όλες τις ομάδες)

Έχοντας υπόψη σας τη συζήτηση και τα παραδείγματα δραστηριοτήτων της προηγούμενης ώρας να:

- Δημιουργήσετε ένα σύντομο επιχειρηματολογικό κείμενο στο οποίο θα αποτυπώνεται ξεκάθαρα το *επιχείρημά σας/τα επιχειρήματά σας* και θα αιτιολογεί τις επιλογές και το συμπέρασμα που διατυπώσατε για το προφίλ του καταναλωτή στο προηγούμενο φύλλο εργασίας.
- Διατυπώσετε σε διαγραμματική μορφή τις **προκείμενες** και το **συμπέρασμά** του επιχειρήματός σας/των επιχειρημάτων σας.
- Καταγράψετε το **είδος του συλλογισμού** που χρησιμοποιήσατε για να ‘χτίσετε’ το *επιχείρημά σας*.
- Δημιουργήσετε ένα, τουλάχιστο, **αντεπιχείρημα** το οποίο θα αμφισβητεί το *επιχείρημα που έχετε ήδη δομήσει*.

3ο φύλλο εργασίας (κοινό για όλες τις ομάδες)

- Σε ποιο από τα κείμενα που διαβάσατε θα αποδίδετε τον κάθε χαρακτηρισμό από τους επόμενους;

Διαλογική θεατρική σκηνή

Διαμαρτυρία

Διαφήμιση

Αστυνομικό ρεπορτάζ

Σατιρικό ποίημα

Συνταγή

Επιστολή

Γελοιογραφία

Είδηση

Εσωτερικός μονόλογος

Κοινωνικό ρεπορτάζ

Οδηγός

- Αφού επιλέξετε με την ομάδα σας έναν κειμενικό τύπο, να συζητήσετε για τον πιθανό συντάκτη και τον/τους πιθανό/ούς αποδέκτη/ες του κειμένου, το περιεχόμενο, τον σκοπό και το ύφος του. Να καταγράψετε τις επισημάνσεις σας.
- Με βάση τις επισημάνσεις που κάνατε στην προηγούμενη άσκηση, να συντάξετε ένα κείμενο δικής σας εμπνεύσεως, που να ανήκει στον κειμενικό τύπο που επιλέξατε. Στο κείμενο αυτό να χρησιμοποιήσετε όσο περισσότερα στοιχεία μπορείτε από την απόδειξη του σούπερ-μάρκετ που είχε η ομάδα σας.
- Αν θέλετε, μπορείτε να ανατρέξετε για μερικά παραδείγματα ακόμη στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα. Μπορείτε ακόμη να κάνετε το κείμενό σας πολυτροπικό.

- Να αναρτήσετε το κείμενό σας στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Τα κείμενα που παρατέθηκαν βρίσκονται στον σχετικό φάκελο με τα τεκμήρια.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Η συγκεκριμένη ιδέα θα μπορούσε να πάρει τα χαρακτηριστικά ερευνητικής εργασίας, εάν υπήρχαν περισσότερες αποδείξεις του καταναλωτή. Θα μπορούσε, δηλαδή, στα πλαίσια ενός προγράμματος διαθεματικού, να συνδυαστεί η έρευνα στις αποδείξεις με μια συνέντευξη του κατόχου των συγκεκριμένων αποδείξεων, προκειμένου να επιβεβαιωθούν ή να διαψευστούν οι υποθέσεις εργασίας που έχουν κάνει οι ομάδες με βάση τα στοιχεία που είχαν στη διάθεσή τους.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Σίγουρα υπάρχει ο περιορισμός που δημιουργεί η ύπαρξη μίας μόνο απόδειξης στη δημιουργία στέρεων και ορθών επιχειρημάτων. Από την άλλη, όμως, το μειονέκτημα αυτό αντισταθμίζεται με τη δημιουργία αντεπιχειρημάτων (ώστε να αντιληφθούν οι μαθητές ότι δεν αρκεί μόνο μια απόδειξη για εξαγωγή βέβαιων συμπερασμάτων), την ενεργοποίηση της δημιουργικότητας και της φαντασίας των μαθητών και την εξοικείωση με μια σειρά κειμενικών ειδών που, παραδοσιακά, τους δυσκολεύουν.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βελούδης, Γ. 2014. Πανελλήνιοι αγώνες επιχειρηματολογίας-αντιλογίας: Κριτική αποτίμηση του θεσμού. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 34ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ.
- Kalantzis, M., Cope, B. & E. Arvanitis. 2011. Ο Εκπαιδευτικός ως Σχεδιαστής: Η Παιδαγωγική στην Εποχή των Νέων Ψηφιακών Μέσων. *Πρακτικά ΙΓ΄ Διεθνούς Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας: Αναλυτικά Προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια: Ελληνική Πραγματικότητα και Διεθνής Εμπειρία*, 20-22 Νοεμβρίου 2009, Γιάννενα, σελ. 27-58. <http://neamathisi.com/learning-by-design/reference/>

- Ματσαγγούρας, Η. Γ. 2001. *Η Σχολική Τάξη: Κειμενοκεντρική Προσέγγιση του Γραπτού Λόγου* (τ. Β'). Αθήνα: Ιδιωτική Έκδοση.
- Νάκας, Θ. 2003. Προσδιοριστικά ή συνδεδετικά στοιχεία και κειμενικοί (ή άλλοι) δείκτες – από μια διδακτική σκοπιά. Στο *Γλωσσοφιλολογικά: Μελετήματα για τη Γλώσσα και τη Λογοτεχνία* (τ. Δ') (σσ. 169-223). Αθήνα: Επτάλοφος.
- Oostodam, R. 2004. Assessment of Argumentative Writing. In G. Rijlaarsdam, H. Van der Bergh & M. Couzijn (Eds.), *Studies in Writing, Effective Learning and Teaching of Writing: A Handbook of Writing in Education* (pp. 427-442). Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- Παπαδοπούλου, Σ. 2000. *Η Ολική Γλώσσα*. Αθήνα: Τυπωθήτω – Γεώργιος Δαρδανός.